

Uued suunised tagavad kodanikele keskkonnaküsimustes parema ja õiglasema juurdepääsu liikmesriigi kohtutele

Brüssel, 28. aprill 2017

Kui avaliku sektori asutused ei täida keskkonnavalastest õigusaktidest tulenevaid õigusi ja kohustusi, võib üldsus neid selle eest kohtusse kaevata.

Euroopa Komisjon võttis täna vastu [juhenddokumendi](#) keskkonnavalase õiguskaitse kättesaadavuse kohta, milles selgitatakse, kuidas **üksikisikud ja ühendused** saavad avaliku sektori asutuste otsuseid, tegevust ja tegevusetust ELi keskkonnavalastest valdkonnas liikmesriigi kohtus vaidlustada.

Sellega on Junckeri komisjon astunud sammu edasi, andes kodanikele vajalikke näpunäiteid, kuidas liikmesriigi kohtusüsteemile paremini juurde pääseda. Juhenddokument on mõeldud üksikisikutele ja keskkonnaorganisatsioonidele, et aidata neil otsustada, kas esitada hagi liikmesriigi kohtusse või mitte. Liikmesriigi kohtud võivad dokumenti kasutada selleks, et teha kindlaks kõik Euroopa Liidu Kohtu menetlused, mida tuleks arvesse võtta keskkonnavalase õiguskaitse kättesaadavusega seotud küsimuste lahendamisel. Juhenddokumendi abil teavitatakse liikmesriigi haldusasutusi õigussüsteemi võimalikest puudustest ning ettevõtjatele selgitatakse, millised ELi õigused ja kohustused on neid puudutavate otsuste, tegevuse ja tegevusetuse korral kaalul.

Õigusriigi põhimõtete eest vastutav esimene asepresident Frans **Timmermans** sõnas: „*Õiguskindlus on üks õigusriigi aluspõhimõtetest ning on tähtis, et juhustest on kasu kõigile, kes neid vajavad. Keskkonnavalastest õigus on ELi kestliku tuleviku ülesehitamisel tähtsal kohal ning igaühel peab olema selge arusaam oma õigustest ja vastutusest.*”

ELi keskkonna, kalanduse ja merenduse volinik Karmenu **Vella** lisas: „*Keskkonnavalaste õigusaktide eesmärk on kaitsta inimesi ja nende tervist. Kui avaliku sektori asutused ei täida nendest õigusaktidest tulenevaid õigusi ja kohustusi, võib üldsus neid selle eest kohtusse kaevata. Uus juhenddokument on oluline samm selleks, et anda kodanikele võimalus võtta sellistes küsimustes nagu õhukvaliteet, veemajandus ning jäätmeäitlus ohjad enda kätte. Kui kodanikud otsivad keskkonnaküsimustes õiguskaitset liikmesriigi kohtust, aitab see tagada keskkonnavalastest nõuetekohase kohaldamise kogu ELis.*”

Euroopa Liidu Kohus on teinud mitmeid otsuseid, milles selgitatakse ELi nõudeid keskkonnavalase õiguskaitse kättesaadavuse kohta. Need näited on muu hulgas järgmised:

- kuidas liikmesriigi kohtud peaksid käsitlema väiteid, et kohaliku omavalitsuse **õhukvaliteedi kavaga** ei ole ette nähtud piisavalt tõhusad meetmed õhukvaliteeti puudutavates ELi õigusaktides sätestatud õhukvaliteedinormide täitmiseks;
- milline on avalike, eelkõige keskkonnavalastest organisatsioonide roll selle tagamisel, et liikmesriigid täidaksid **loodust** käsitlevatest ELi õigusaktidest tulenevaid kohustusi;
- hindamiskriteeriumid, mida liikmesriigi kohtud peaksid kasutama, et vältida ülemäära suuri **kohtukuluseid**, mis ei lase kodanikel ja ühendustel oma rolli liikmesriigis ELi keskkonnavalastest õigusaktide järgimise tagamisel täita.

Kõik need otsused on koondatud täna avaldatud juhenddokumendi, mis aitab inimestel neist otsustest ja nende mõjust paremini aru saada.

Täna vastuvõetud dokumendile järgnevad arutelud liikmesriikidega, kes Euroopa Liidu Kohtu tõlgenduse kohaselt veel täielikult oma kohustusi ei täida. Need arutelud leiavad aset ka [keskkonnapoliitika rakendamise läbivaatamise](#) kaudu loodud protsessi raames.

Taustteave

Õiguskaitse kättesaadavus tagab, et üksikisikud ja keskkonnavalastest organisatsioonid võivad teatavatel tingimustel nõuda, et liikmesriigi sõltumatu kohus kontrolliks, kas avaliku sektori asutus järgis nende õigusi mõjutavate otsuste, tegevuse või tegevusetuse puhul seadust. Peamisteks põhimõteteks on õigus olla ära kuulatud, piisav kontroll liikmesriigi kohtu poolt, meetmed kahju heastamiseks ja üle jõu käivate kulude vältimiseks.

Juhenddokument põhineb ELi teisest keskkonnavalastest õigusaktides sisalduvatel õiguskaitse

kättesaadavuse sätetel ning keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise [Århusi konventsiooni](#) sätetel, nagu neid on tõlgendanud Euroopa Liidu Kohus. Juhenddokumendi kohaldamisala piirdub õiguskaitse kättesaadavusega liikmesriikide avaliku sektori asutuste otsuste, tegevuse ja tegevusetuse korral. Selles ei käsitleta keskkonnaalaseid kohtuvaidlusi eraõiguslike isikute vahel. Samuti ei puuduta see EL institutsioonide õigusaktide kohtulikku kontrolli.

Lisateave

Teabeleht: [Õiguskaitse kättesaadavus keskkonnaküsimustes](#)

Teabeleht: [Keskkonnaeeskirjade täitmise tagamine – Kuidas see Sulle kasulik on?](#)

IP/17/1114

Kontaktandmed ajakirjanikele:

[Enrico BRIVIO](#) (+32 2 295 61 72)

[Iris PETA](#) (+32 2 299 33 21)

Kontaktandmed üldsuse jaoks: [Europe Direct](#) (tel [00 800 67 89 10 11](#) ; [e-post](#))